
Afgang

Frans Vosman

Ze schuifelt in haar badjas door de draaideur naar buiten, op weg naar het bankje voor de ingang van het ziekenhuis. De infuuspaal in de ene hand. En weldra een sigaretje in de andere, want dat is het doel van de hele tocht door al die gangen. Oncologie zit achterin boven in het ziekenhuis, een hele tocht was het.

Ze ziet er slordig uit, de chemo haren in plukken, de oversized berensloffes doen ook geen goed aan het beeld. Ze trekt belangstelling van de bezoekers die langslopen: blikken, opgetrokken wenkbrauwen. In dit deel van het ziekenhuis overheersen koffie, soezen, bloemen en babykleertjes. Als je strontziek bent en het niet verbergt, dan val je op. Zelfs in een ziekenhuis. Als je het zo bekijkt is het een moedige vrouw.

Wie tut er aan met deze patiënte? Bij de vele tientallen bezoeken aan het ziekenhuis denk ik het iedere keer weer: wie vormt met zijn (of haar) handen een kommetje om te ontvangen wat zich wenst te tonen? Dat is een idiote gedachte, dat weet ik. Het is mogelijk een oerconservatieve gedachte, gevoed door het verlangen naar het gasthuis. Misschien is het een romantische gedachte: Radio Romantica staat heel hard aan, als ik denk aan 'ontvangen van dat wat zich wenst te tonen'. Het is mijn poging om op het geleide van fenomenologie te zeggen dat *aantutten tot de dood erop volgt* past in het ziekenhuis. Of het met de vrouw-met-het-infuus goed gaat aflopen weet ik niet. Maar het is onuitstaanbaar haar te verlaten, om niet langs zij te blijven.

De thoraxchirurg maakte diepe indruk op me. Hij maakte me in *no time* haarfijn duidelijk dat je patiënten in soorten hebt. De zielen die een leven lang twee pakjes per dag gerookt hebben en weten hoe het met hen gesteld is. Dan de mensen met een secundaire tumor in de longen, mensen die op hun hoede zijn en het naadje van de kous willen weten. En dan de import, mensen met heel veel geld die van ver komen en bediening wensen. 'Het is de kunst om te weten op welk klavier ik moet spelen. Het onderste klavier, met de rokers, is het gemakkelijkste: we weten allebei, patiënt en ik, hoe het ervoor staat en dat is niet best. Op de twee andere klavieren kan ik ook goed spelen. Maar het is zo ontzettend jammer, je kunt het niet hebben over hoe het echt is.'

De afgang, dat is geen gemakkelijke gang. Hoe positiever en veerkrachtiger iedereen móet zijn, hoe moeilijker de gang naar het einde is. De ervaren thoraxchirurg en de vrouw-met-het-infuus weten dat de retoriek over positief denken beledigend is. Het mag niet zijn 'zoals het is'.

Geestelijk verzorgers doen niets anders dan langs zij blijven bij wat zich aan beweging wenst te tonen. Is het geen schitterend vak?

Je zou het bijna vergeten, dat doodzieke mensen naar de knoppen kunnen gaan.

Frans Vosman
hoogleraar zorghethiek UvH en TiU TSH

